

Warszawa, 02-10-2023 r.

**BIURO
RZECZNIKA PRAW OBYWATELSKICH
Zastępca Rzecznika Praw Obywatelskich**

XI.7061.4.2023.DB

**Pan
Krzysztof Michałkiewicz
Prezes Państwowego Funduszu
Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych
ePUAP**

Szanowny Panie Prezesie!

Do Rzecznika Praw Obywatelskich wpłynęły wnioski osób dotyczące braku możliwości dofinansowania przenośnych koncentratorów tlenu. Obywatele zwracają uwagę, że bezskutecznie próbują uzyskać na ten cel środki z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

W korespondencji, która dociera do Rzecznika wielokrotnie podkreślano, że w przypadku niektórych schorzeń, m.in. przewlekłej obturacyjnej choroby płuc (POChP), brak przenośnego koncentratora tlenu w praktyce oznacza brak możliwości opuszczenia mieszkania, bowiem koncentratory tlenu w wersji stacjonarnej, które pozostają w posiadaniu takich osób z uwagi na swoją wagę (ok. 20 kg) oraz brak zasilania akumulatorowego nie mogą być stosowane poza miejscem zamieszkania. Wnioskodawcy wskazują, że bez zakupu koncentratora tlenu w jego przenośnej wersji osoby, które ich potrzebują, nie są w stanie dotrzeć choćby do placówek medycznych na konsultacje lekarskie czy też badania bez konieczności zorganizowania specjalistycznego transportu sanitarnego z dostępem do tlenu oraz że stan „zamknięcia w czterech ścianach” pogarsza zarówno stan zdrowia fizycznego, jak i

psychicznego tych osób. Wysoki koszt certyfikowanych urządzeń (12-15 tys. zł) powoduje, że osoby ich potrzebujące nie są w stanie we własnym zakresie ponieść kosztu zakupu takiego sprzętu.

Pomimo tego Powiatowe Centra Pomocy Rodzinie nie przyznają dofinansowania na ten cel z programu dofinansowania zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze oraz sprzęt rehabilitacyjny¹. Podkreślają przy tym, że powodem odmowy jest brak uwzględnienia przenośnych koncentratorów tlenu w wykazie wyrobów medycznych stanowiącym załącznik do rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 29 maja 2017 r. w sprawie wykazu wyrobów medycznych wydawanych na zlecenie (Dz.U. z 2023 r. poz. 823, t.j.). Podobne stanowisko w tym zakresie prezentuje Pełnomocnik Rządu ds. Osób Niepełnosprawnych, którego zdaniem w obecnym stanie prawnym nie ma możliwości uzyskania dofinansowania ze środków PFRON do zakupu koncentratora tlenu - właśnie ze względu na brak umieszczenia koncentratora tlenu na liście wyrobów medycznych stanowiących załącznik do wyżej wspomnianego rozporządzenia Ministra Zdrowia².

Należy zatem podkreślić, że to kwestie formalne w istocie stoją na przeszkodzie uznania przenośnych koncentratorów tlenu za sprzęt rehabilitacyjny. W ocenie Rzecznika istnieją również podstawy, by uznać dofinansowanie do zakupu przenośnych koncentratorów tlenu za formę likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych.

W tym miejscu należy zwrócić uwagę na rozstrzygnięcie Samorządowego Kolegium Odwoławczego w Krakowie, które w decyzji z dnia 14 marca 2017 (sygn. akt: SKO.NP/4115/3/2017) uchyliło decyzję Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie i przyznało dofinansowanie do przenośnego koncentratora tlenu w wysokości 90 proc. kwoty brutto. SKO wskazało, że zgodnie z § 6 pkt 2 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z 25 czerwca 2002 r. w sprawie określenia rodzajów zadań powiatu,

¹ Informacje o zasadach udzielania wsparcia dostępne na stronie Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych pod adresem: <https://www.pfron.org.pl/osoby-niepelnosprawne/rehabilitacja/przedmioty-ortopedyczne-i-srodki-pomocnicze/> [dostęp: 29 września 2023 r.]

² Stanowisko dostępne pod adresem: <https://niepelnosprawni.gov.pl/p,106,zaopatrzenie-w> [dostęp: 29 września 2023 r.].

które mogą być finansowane ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (Dz.U. z 2015 r. poz. 926, t.j.), o dofinansowanie ze środków Funduszu zadań, jeżeli ich realizacja umożliwi lub w znacznym stopniu ułatwi osobie niepełnosprawnej wykonywanie podstawowych, codziennych czynności lub kontaktów z otoczeniem, mogą ubiegać się (w przypadku likwidacji barier w komunikowaniu się i technicznych) osoby z niepełnosprawnościami, jeżeli jest to uzasadnione potrzebami wynikającymi z niepełnosprawności.

W uzasadnieniu decyzji SKO wskazało, że w przypadku przenośnych koncentratorów tlenu należy rozpatrywać je jako formę likwidacji barier w komunikowaniu się w związku z potrzebami osoby z niepełnosprawnością – poprzez bariery w komunikowaniu się należałoby rozumieć także ograniczenia, które uniemożliwiają lub utrudniają osobie z niepełnosprawnością swobodne porozumiewanie się z otoczeniem. W ocenie SKO, zaopatrzenie w przenośny koncentrator tlenu dla osoby go potrzebującej jest tym samym, co dla osoby z niepełnosprawnością narządu ruchu wózek – umożliwia komunikowanie się z otoczeniem poprzez możliwość wychodzenia z mieszkania. Dzięki zaopatrzeniu w sprzęt tego rodzaju osoby z niepełnosprawnościami będą mogły realizować swoje potrzeby w zakresie relacji społecznych, czy też te związane z leczeniem. Kopię powyższego rozstrzygnięcia uprzejmie przesyłam w załączeniu.

Obowiązek wyrównywania szans osób z niepełnosprawnościami oraz umożliwienia im pełnego uczestnictwa we wszystkich sferach życia potwierdza ratyfikowana przez Polskę Konwencja o prawach osób niepełnosprawnych z dnia 13 grudnia 2006 r. (Dz.U. z 2012 r. poz. 1169, ze zm.; dalej: „Konwencja”). Art. 9 ust. 1 Konwencji stanowi, że władze publiczne są zobowiązane do podjęcia odpowiednich środków w celu zapewnienia dostępu m.in. do środowiska fizycznego, środków transportu, informacji i komunikacji, w tym technologii i systemów informacyjno-komunikacyjnych. Z kolei art. 20 Konwencji statuuje obowiązek podejmowania skutecznych środków, które umożliwić mają osobom z niepełnosprawnościami mobilność osobistą i możliwie największą samodzielność w tym zakresie poprzez m.in. dostęp do wysokiej jakości przedmiotów ułatwiających poruszanie się, urządzeń i technologii wspomagających oraz do pomocy i pośrednictwa ze strony innych osób lub zwierząt, w tym poprzez ich udostępnianie po przystępnej cenie.

Mając na uwadze powyższe, działając na podstawie art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz.U. z 2023 r. poz. 1058, t.j.), zwracam się do Pana Prezesa z uprzejmą prośbą o udzielenie informacji, jakie jest

stanowisko Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych co do możliwości udzielenia dofinansowania na zakup przenośnego koncentratora tlenu ze środków PFRON, z uwzględnieniem uznania go za formę likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych. Ufam, że uda się wypracować rozwiązanie zgodne z Konwencją, które umożliwi osobom z niepełnosprawnościami zwiększenie ich samodzielności i mobilności.

Z poważaniem

Valeri Vachev

Zastępca Rzecznika Praw Obywatelskich

/-podpisano elektronicznie/

Do wiadomości:

Pan Paweł Wdówik

Pełnomocnik Rządu ds. Osób Niepełnosprawnych

ePUAP

Załącznik:

- kopia decyzji SKO w Krakowie z 14 marca 2017 r. (znak: SKO.NP/4115/3/2017).